

VELKÉ BOURÁNÍ: NÁMĚT 3 (MASARYK A ČESKÁ VEŘEJNOST)
PRACOVNÍ LIST 1

Masarykův obraz.

Zdroj: ČAPEK, Karel: *Masaryk ve fotografii*, Praha 1947, nestránkováno

Dobový popis: Prezident Masaryk před obvyklou vyjížděkou v Lánech

VELKÉ BOURÁNÍ: NÁMĚT 3 (MASARYK A ČESKÁ VEŘEJNOST)
PRACOVNÍ LIST 1

Text 1: Čapek o stylizaci TGM (1931)

Jak je rok dlouhý, nosí ve svém soukromí vysoké jezdecké boty s koženým podsazením, kabát upjatý až po bradu a na hlavě legionářskou furažku, jenže šedou, s drobnou červenobílou stužkou, šikmo připjatou; v jedné knoflíkové dírcce uzounké stužky legií. Je to civil s jistou přísností uniformy; nebo pracovní halena a sportovní dres v jednom. Je to vlastní, osobní fashion, střih, který s ním už srostl. Vysoký, štíhlý, vzpřímený, zdá se ještě větší v tom upjatém kabátě a jaksí pádnější v těch vysokých botách; těžko byste pro tento osobní odstín elegance hledali slovo jiné než junáctví.

...

Sám o svém odění praví: „Pane, to je jenom pohodlí. Ten kabát až po bradu: nemusím si vázat kravatku, nemusím pod ním nosit vestu, nemusím si vybírat látku na nové šaty, nemusím jich zkoušet. – A ty vysoké boty? Alespoň nemám žádné šňerování. Natáhnu si boty, a fertik, jsem ustrojen.“ Zkrátka svého druhu racionalizace.

ČAPEK, K.: Masaryk ve fotografii, *Praha 1947, nestránkováno*

Text 2: TGM o potřebě republikánské tradice (1928)

Ve všem, co jsem konal, jsem musel uvažovat, jaké se tím utváří praeiudicium nebo zvyk; a byly to často oříšky tvrdé. Musela se vědomě tvořit tradice. Máte například nevyhnutelný ceremoniel: hleděl jsem, aby i v něm se vyjadřovala demokratičnost, jaká odpovídá době a povaze našeho národa. Přál bych si, aby si naši lidé lépe než posud uvědomili nutnost symbolů; nejen život náboženský, také život politický se smyslově a ideově vyjadřuje symboly. Žil jsem posud co nejvíce v soukromí, ale teď jsem se musel smířit s těmi strážemi dole, s parádami, s recepce a se vši tou reprezentací; co dělat, říkám někdy, to patří ke kšeftu. Po té stránce, řekl bych, to máme zařízeno dobře, náš republikánský ceremoniel, náš protokol se stal v mnohém příkladem.

ČAPEK, K.: *Hovory s TGM, Praha 1990, s. 194-195*

Text 3: Úvaha o „republikánských dvorech“ (1929)

Staré dvory zanikají, nové se tvoří, zanikají dvory monarchické, tvoří se republikánské, neboť dvoru nevyhnu se ani republiky, ať jakéhokoli rázu. Staré republiky aristokratické, jako benátská a janovská, měly dokonce i dvory tradiční, velkolepé a lesklé, až oslňující, a mají svoje dvory i republiky mladší, dokonce demokratické, třeba se jim neříkalo přímo dvůr. Washingtonský bílý dům, sídlo prezidentovo, není z posledních. Jméno takových dvorů se měnívá, ale podstata zůstává, od starých liší se spíše jen zevně, nežli vnitřně. Nemajíce tradic, nemajíce dřívějšího lesku, také proto, že není, kdo by všecku tu bývalou nádheru platil. Poplatníci zmoudřeli. Ale zůstává s podstatou starý duch dvorský, který je nezmar: hlava státu v rámci budov více méně velkolepých, po monarchii zděděných (bylo by také škoda jich nepoužít a nepouštět do nich obecný lid obého pohlaví, který má vlastně vládu ve svých rukách), obklopená hodnostáři, třeba ne vysloveně dvorními, ale přece takovými, že hlava je v jejich rukách více méně hříčkou, jsouc nucena viděti brýlemi, tou dvorní klikou jí nasazovanými, klikou, která tvoří před ní a za ní silnou zeď, někdy vůbec neproniknutelnou, falanx, ne sice tak stálou jako v monarchii, ale přece falanx.

GUTH-JARROVSKÝ, Jiří st.: *Paměti. Díl III. Na dvoře republikánském 1919-1925. Vzpomínky a dojmy (Výpisy z deníku). Svazek 1. Obřadnictví, Praha 1929, s. 24-25*

Vysvětlivky

VELKÉ BOURÁNÍ: NÁMĚT 3 (MASARYK A ČESKÁ VEŘEJNOST)
PRACOVNÍ LIST 1

Jiří Guth-Jarkovský: v letech 1919–1925 zastával funkci „ceremoniáře“ (dnes bychom řekli šéfa protokolu) pro prezidenta T. G. Masaryka.

Falanx: Falanga. Neproniknutelná řada kopíníků. Vojensky velmi účinná formace, kterou užívali starověcí Řekové.

Analyzujeme, interpretujeme:

- Co říká o svém úboru Masaryk? Jaký je podle něj důvod pro takové oblečení?
- Jaký byl podle vás důvod k tomu, jak se Masaryk oblékal?
- Přečtěte úvahu Gutha-Jarkovského o sociálním prostředí v okolí Masaryka. Jaké významy se váží k pojmu „dvůr“? Co si o této úvaze myslíte?
- Jaká byla symbolická role Masaryka v Československé republice?